

Komunikat po posiedzeniu Rady Fiskalnej w dniu 16 lutego 2026 roku

Członkowie Rady Fiskalnej ustalili roczny harmonogram posiedzeń Rady. Ponadto omówiono zadania Rady (wynikające z ustawy o Radzie Fiskalnej oraz z ustawy o finansach publicznych) na rok bieżący i w bieżącej kadencji Rady.

W kontekście przygotowania Rady do zaopiniowania w maju br. wieloletnich założeń makroekonomicznych (WZM) przedyskutowano praktykę innych europejskich rad fiskalnych w zakresie opracowywania, zatwierdzania lub opiniowania prognoz makroekonomicznych. Pod uwagę wzięto szczególnie zasoby tych instytucji i stosowane metodyki.

Rada Fiskalna omówiła następnie coroczny raport Międzynarodowego Funduszu Walutowego opublikowany 3 lutego br., który podsumowuje stan i perspektywy polskiej gospodarki (w ramach konsultacji na podstawie art. IV statutu MFW).

Fundusz podkreślił, że problemem pozostaje skala deficytu sektora instytucji rządowych i samorządowych, który według prognoz wzrósł do ok. 7% PKB w 2025 r. i ma w dużym stopniu charakter strukturalny, a nie cykliczny. Jest to sytuacja, w której przestrzeń na reakcję polityki fiskalnej w razie niespodziewanego negatywnego szoku w gospodarce pozostaje ograniczona.

Fundusz wskazał, że wzrost deficytu wynikał głównie z wyższych wydatków, w szczególności związanych z rozszerzeniem świadczeń społecznych, wzrostem wynagrodzeń w sektorze publicznym oraz wyższymi wydatkami na obronę. Przy tym z analizy Funduszu wynika, że wzrost wydatków na obronność stanowił ok. 1/4 łącznego przyrostu wydatków i nie był głównym czynnikiem wzrostu deficytu.

Według raportu MFW scenariusz redukcji deficytu bazujący w głównej mierze na utrzymaniu na niezmiennym poziomie niektórych wydatków oraz zamrożeniu parametrów skali podatkowej w PIT nie pozwoli powstrzymać narastania długu, którego relacja do PKB wyniesie w 2031 roku 78%.

Fundusz zarekomendował szybszą konsolidację fiskalną, obejmującą łączną korektę o co najmniej 4% PKB do 2030 r., czyli około dwukrotnie większą niż wynikałoby z obecnych planów rządu. Według szacunków Funduszu pozwoliłoby to ustabilizować dług na relatywnie wysokim poziomie około 70% PKB (wyższym od wartości referencyjnej).

Rada Fiskalna podziela stanowisko Funduszu, że stabilizacja długu publicznego powinna być priorytetem polityki gospodarczej, oraz że przedstawiane dotychczas przez rząd działania mogą okazać się niewystarczające dla realizacji tego celu.

Rada zgadza się też z kluczową tezą w raporcie MFW: jeżeli Polska chce utrzymać obecny poziom wydatków publicznych, konieczne będzie trwałe zwiększenie dochodów publicznych; alternatywnie, przy ograniczonej akceptacji społecznej i politycznej dla wzrostu obciążeń podatkowych, konieczna będzie redukcja wydatków publicznych.

Rada podkreśla, że skala nierównowagi jest tak duża, że konsolidacja musi obejmować wiele rozwiązań, zarówno po stronie wydatkowej, jak i dochodowej.

Rada uważa, że w warunkach podwyższonego ryzyka fiskalnego i utrzymującej się nierównowagi finansów publicznych debata publiczna powinna koncentrować się na identyfikacji, rzetelnym oszacowaniu oraz uzgadnianiu działań sprzyjających redukcji deficytu i prowadzących do stabilizacji relacji długu publicznego do PKB. Wszelkie działania i propozycje mogące zwiększać wydatki lub ograniczające dochody powinny być realizowane tylko wyjątkowo, rozważnie, po wnikliwej analizie ich długoterminowego wpływu na stan finansów publicznych.

Rada zaznacza, że trwałość i skuteczność konsolidacji fiskalnej o skali kilku procent PKB jest większa, gdy istnieje możliwie szerokie porozumienie społeczno-polityczne co do jej podstawowych celów, parametrów, horyzontu czasowego oraz zasad doboru instrumentów – tak aby utrzymać wiarygodność procesu niezależnie od bieżących sporów i cyklu politycznego. Odkładanie działań w czasie zwiększa ryzyko konieczności poniesienia w przyszłości bardziej dotkliwych kosztów dostosowania fiskalnego.

Rada Fiskalna zamierza swoją działalnością wspierać debatę publiczną poprzez dostarczanie analiz sprzyjających prowadzeniu odpowiedzialnej polityki budżetowej.